

протоколу, визначає зміст, запобіжні заходи і порядок їх застосування, права й обов'язки учасників провадження, порядок розгляду справ, факти, обставини, що є доказами.

У структурі кожного з адміністративних проваджень є можливість відокремити відносно самостійні елементи: стадії, етапи та процесуальні дії.

Провадження у справах про адміністративні проступки в галузі тваринного світу України мають такі стадії: 1) порушення справи про адміністративний проступок; 2) розгляд справи про адміністративний проступок; 3) прийняття рішення по справі; 4) оскарження та опротестування прийнятого рішення; 5) виконання постанови.

Література

1. Подлінев С.Д. Адміністративна відповідальність в Україні: курс лекцій. Одеса: Юрид. л-ра, 2008. 648 с.

УДК 342(043.2)

Дмитрієв І.О., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОБОВ'ЯЗКИ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЯК ВІДПОВІДАЧІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ

Суб'єкти адміністративного процесу, залежно від своїх процесуальних функцій, поділяються на:

– ті, які наділені владними повноваженнями, безпосередньо мають право здійснювати провадження, тобто «лідуючі суб'єкти», їм держава надала широкі права та обов'язки;

– ті, які мають «зацікавлену» позицію щодо ходу та наслідків у індивідуальній справі;

– та ті, які займають «пасивну» позицію щодо ходу та наслідків у індивідуальній справі, вони залучаються до участі у ній в зв'язку з тим, що це необхідно для з'ясування істини, найбільш повного і всебічного встановлення всіх обставин у справі. Причому цей розподіл суб'єктів процесу має місце у всіх видах адміністративних проваджень з деякими уточненнями функціональних повноважень щодо конкретного провадження.

Так, статтею 2 Кодексу адміністративного судочинства зазначено (закріплено), що завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-

правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Згідно з Конституцією України ст. 55 зазначено, що кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб, кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [1].

Пунктом 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України № 9-зп від 25 грудня 1997 року, будь-яка особа має право звернутись до суду, якщо її права порушуються, створено або створюються перешкоди для їх реалізації або мають місце інші ущемлення прав та свобод. Тобто, оспорювані позивачем дії або бездіяльність відповідача повинні мати безпосередній вплив на суб'єктивні права та обов'язки особи шляхом або позбавлення можливості повністю чи в частині реалізувати належне цій особі право, або шляхом безпідставного покладення на цю особу будь-якого обов'язку [2].

З вищевикладеного постає, що українським законодавством врегульовано безпосередню реалізацію конституційного права фізичних та юридичних осіб на судовий захист, а також визначений суб'єкт правовідносин, який поряд із юридичними та фізичними особами стає поруч та стає одним із учасників судового процесу. Одразу можна і зазначити, що адміністративним судочинством передбачено оскарження судових рішень, дій та бездіяльності суб'єктів владних повноважень.

У пунктах 8-9 ч. 1 ст. 4 КАС України визначено позивача як особу, на захист прав, свобод та інтересів якої подано позов до адміністративного суду, а також суб'єкта владних повноважень, на виконання повноважень якого подано позов до адміністративного суду. При цьому відповідачем може бути суб'єкт владних повноважень, а у випадках, визначених законом, й інша особа, до якої звернена вимога позивача [3].

В законодавстві України визначені загальні обов'язки учасників справи в ст. 44 Цивільного процесуального кодексу України [4].

При цьому суб'єкт владних повноважень повинен уникати прийняття невмотивованих висновків, обґрунтованих припущеннями та неперевіреними фактами, а не конкретними обставинами. Так само недопустимо надавати значення обставинам, які насправді не стосуються справи. Несприятливе для особи рішення повинно бути вмотивованим.

Прийняті дії вимагає від суб'єкта владних повноважень діяти добросовісно, тобто з наміром щодо реалізації владних повноважень та досягнення поставлених цілей і справедливих результатів, з відданістю визначеним законом меті та завданням діяльності, передбачувано, без корисливих прагнень досягти персональної вигоди, привілеїв або переваг

через прийняття рішення та вчинення дії. Висновки та рішення суб'єкта владних повноважень можуть ґрунтуватися виключно на належних, достатніх, а також тих доказах, які одержані з дотриманням закону.

Приписами КАС України передбачено право суду у випадку встановлення порушення прав позивача зобов'язувати суб'єкта владних повноважень приймати рішення або вчиняти певні дії.

Відповідно до частин першої, другої статті 77 КАС України, кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу. В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача [5].

Кожна особа (будь-який суб'єкт приватного права та суб'єкт публічного права) має право подати позов до будь-якого суб'єкта владних повноважень за умови, якщо це не суперечить закону, та при наявності єдиної умови, а саме легітимної мети – забезпечення захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин.

В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

Обов'язком суб'єктів владних повноважень як відповідача в адміністративному процесі зобов'язує діяти добросовісно, з наміром щодо реалізації владних повноважень та досягнення поставлених цілей і справедливих результатів, з відданістю визначеним законом меті та завданням діяльності.

Таким чином, є чітким визначенням, що суттю адміністративного судочинства є судовий контроль за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування в сфері дотримання прав, свобод та інтересів фізичних осіб і прав та інтересів юридичних осіб за допомогою процесуального закону з певними особливостями, зокрема, обов'язку доказування правомірності своєї діяльності органами державної влади чи місцевого самоврядування.

Тобто, однією з визначальних особливостей КАС України є те, що позивачем в адміністративній справі може бути фізична чи юридична особа, чий права, свободи чи інтереси вони вважають порушеними, а відповідачем орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхні посадові чи службові особи.

Література

1. Конституція України від 25 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#> (дата звернення: 14.02.2023).

2. Рішення Конституційного Суду України № 9-зп від 25 груд. 1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-97> (дата звернення: 14.02.2023).

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 14.02.2023).

УДК 342.9(043.2)

Захарчук Р.А., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна

ФОРМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ОБМЕЖЕНЬ ПРАВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Адміністративно-правові обмеження прав громадян України можуть виражатися у декількох формах.

Призупинення – це тимчасові заборони, що встановлюють можливості використання посадовими особами належних функціональних обов'язків [1, с. 93]. Таким чином, призупинення за змістом є достатньо близьким до заборон.

Призупинення не виступає в якості юридичної відповідальності, оскільки воно не містить остаточної оцінки та лише передбачає подальше вирішення питання, що виникає. Поряд з тим, призупинення містить елементи змушення з боку вищестоячого, контролюючого органу, який здійснює нагляд, або судового органу, який тимчасово призупиняє існування правовідносин, стримуючи тим самим настання можливих суспільно шкідливих наслідків. Призупинення мають також потужний регулятивний потенціал. Досліджуючи категорію призупинення як правового обмеження, необхідно встановити її взаємозв'язок з категоріями «тимчасове припинення» та «тимчасова заборона».

Для застосування призупинення як форми вираження адміністративно-правового обмеження повинні бути певні підстави: фактори економічного характеру (фінансова криза, економічна блокада, заборона експорту (імпорту), валютні обмеження); фактори політичного характеру (політична криза, політична нестабільність, недосконалість апарату управління, війна, терористичний акт, масові заворушення); фактори природного характеру (стихійне лихо, землетрус, буревій, повінь,